EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2023 05 24
COM(2023) 612 final

Rekomendacija

# TARYBOS REKOMENDACIJA

## dėl Italijos 2023 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2023 m. Italijos stabilumo programos

{SWD(2023) 612 final}

Rekomendacija

# TARYBOS REKOMENDACIJA

## dėl Italijos 2023 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2023 m. Italijos stabilumo programos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo[1], ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo[2], ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

(1) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241[3], kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę valstybėms narėms teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. ES finansuojama fiskalinė paskata. Pagal Europos semestro prioritetus Priemonė prisideda prie ekonomikos bei socialinio atsigavimo ir tvarių reformų ir investicijų, kuriomis siekiama visų pirma skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir didinti valstybių narių ekonomikos atsparumą, įgyvendinimo. Ji taip pat padeda stiprinti viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu, gerinti teritorinę sanglaudą ES ir remti tolesnį Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą. 2022 m. birželio 30 d., laikantis Reglamento (ES) 2021/241 11 straipsnio 2 dalies, atnaujintas pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę kiekvienai valstybei narei skiriamas didžiausias finansinis įnašas;

---

1 OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

2 OL L 306, 2011 11 23, p. 25.

3 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

(2) 2022 m. lapkričio 22 d. Komisija priėmė 2023 m. metinę tvaraus augimo apžvalgą[4], kuria pradedamas 2023 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2023 m. kovo 23 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino apžvalgoje, grindžiamoje keturiais konkurencingo tvarumo aspektais, išdėstytus prioritetus. 2022 m. lapkričio 22 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 taip pat priėmė 2023 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Italija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, kuriose gali būti susidaręs disbalansas arba gali kilti jo susidarymo rizika ir dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. 2022 m. gruodžio 14 d. Komisija priėmė nuomonę dėl Italijos 2023 m. biudžeto plano projekto. Be to, 2022 m. lapkričio 22 d. Komisija priėmė Rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos (ją Taryba priėmė 2023 m. gegužės 16 d.) ir Pasiūlymą dėl 2023 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas (ją Taryba priėmė 2023 m. kovo 13 d.);

(3) nors ES šalių ekonomika nepaprastai atspari, geopolitinės aplinkybės ir toliau daro neigiamą poveikį. Kadangi ES tvirtai remia Ukrainą, ES ekonominės ir socialinės politikos darbotvarkėje daugiausia dėmesio skiriama, viena vertus, priemonėms, kuriomis trumpuoju laikotarpiu mažinamas neigiamas sukrėtimų energetikos srityje poveikis tiek pažeidžiamiems namų ūkiams, tiek įmonėms, ir, kita vertus, tolesnėms pastangoms vidutiniu laikotarpiu įgyvendinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, remti tvarų ir integracinį augimą, apsaugoti makroekonominį stabilumą ir didinti atsparumą. Joje taip pat daug dėmesio skiriama ES konkurencingumo ir našumo didinimui;

(4) 2023 m. vasario 1 d. Komisija paskelbė komunikatą „Žaliojo kurso pramonės planas poveikio klimatui neutralizavimo amžiui“[5], kuriuo siekiama didinti neutralaus poveikio klimatui ES pramonės konkurencingumą ir remti greitą perėjimą prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos. Planas papildo pagal Europos žaliojo kurso komunikatą ir planą „REPowerEU“ dedamas pastangas. Juo siekiama sukurti palankesnę aplinką, kurioje būtų plėtojami ES neutralaus poveikio technologijų ir produktų gamybos pajėgumai, kurių reikia ES plataus užmojo klimato srities tikslams pasiekti, taip pat užtikrinama prieiga prie atitinkamų svarbiausiųjų žaliavų, be kita ko, įvairinant tiekimo šaltinius, tinkamai naudojant geologinius išteklius valstybėse narėse ir perdirbant kuo daugiau žaliavų. Planas grindžiamas keturiais ramsčiais: nuspėjama ir supaprastinta reglamentavimo aplinka, galimybėmis sparčiau gauti finansavimą, įgūdžių stiprinimu ir atvira prekyba siekiant atsparių tiekimo grandinių. 2023 m. kovo 16 d. Komisija taip pat paskelbė komunikatą „Ilgalaikis ES konkurencingumas. Perspektyvos po 2030 m.“[6], kuriame dėmesys sutelktas į devynis vienas kitą stiprinančius veiksnius ir tikslą sukurti augimą skatinančią reglamentavimo sistemą. Jame nustatyti politikos prioritetai, kuriais, siekiant ilgalaikio ES ir jos valstybių narių konkurencingumo, skatinama aktyviai vykdyti struktūrinius patobulinimus, tinkamai orientuotas investicijas ir reglamentavimo priemones. Toliau pateikiamos rekomendacijos padeda šiuos prioritetus įgyvendinti;

(5) 2023 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras toliau kinta atsižvelgiant į Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įgyvendinimą. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, vis dar itin svarbu visiškai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes jais

---

4 COM(2022) 780 *final*.
5 COM(2023) 62 *final*.
6 COM(2023) 168 *final*.

atsižvelgiama į visas atitinkamas per kelerius pastaruosius metus konkrečioms šalims pateiktas rekomendacijas arba didelę jų dalį. 2019, 2020 ir 2022 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra tiek pat svarbios ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams, kurie peržiūrėti, atnaujinti arba iš dalies pakeisti pagal Reglamento (ES) 2021/241 14, 18 ir 21 straipsnius;

(6) 2023 m. vasario 27 d. priimtu reglamentu „REPowerEU“[7] siekiama greitai laipsniškai panaikinti ES priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro importo. Taip bus prisidėta prie ES energetinio saugumo ir jos energijos šaltinių įvairinimo, kartu didinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, energijos kaupimo pajėgumus ir energijos vartojimo efektyvumą. Reglamentu valstybėms narėms suteikiama galimybė į nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtraukti naują skyrių „REPowerEU“, kad būtų galima finansuoti pagrindines reformas ir investicijas, kurios padės pasiekti „REPowerEU“ tikslus. Jos taip pat padės didinti neutralaus poveikio klimatui ES pramonės konkurencingumą, kaip nurodyta Žaliojo kurso pramonės plane poveikio klimatui neutralizavimo amžiui, ir atsižvelgti į 2022 m. ir, kai taikytina, 2023 m. konkrečioms valstybėms narėms pateiktas su energetika susijusias rekomendacijas. Reglamentu „REPowerEU“ nustatoma naujos kategorijos negrąžintina finansinė parama, kurią valstybės narės gali gauti, kad galėtų finansuoti naujas su energetika susijusias reformas ir investicijas, numatytas jų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose;

(7) 2023 m. kovo 8 d. Komisija priėmė komunikatą, kuriame pateikė 2024 m. fiskalinės politikos gaires. Juo siekiama padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas ir taip sustiprinti politikos koordinavimą[8]. Komisija priminė, kad Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymas baigsis 2023 m. pabaigoje. Ji paragino 2023–2024 m. vykdyti fiskalinę politiką, kuria užtikrinamas vidutinio laikotarpio skolos tvarumas ir tvariai didinamas potencialus augimas. Valstybės narės paragintos 2023 m. stabilumo ir konvergencijos programose nustatyti, kaip jų fiskaliniais planais bus užtikrinta, kad vidutiniu laikotarpiu būtų laikomasi 3 % BVP deficito pamatinės vertės ir kad skola būtų patikimai bei nuolat mažinama arba išliktų apdairaus lygio. Komisija paragino valstybes nares laipsniškai nutraukti nacionalines fiskalines priemones, nustatytas siekiant apsaugoti namų ūkius ir įmones nuo energijos kainų šuolio, pradedant nuo mažiausiai tikslingų priemonių. Ji nurodė, kad jei dėl atsinaujinusio su energijos kainomis susijusio spaudimo reikėtų pratęsti paramos priemonių taikymą, valstybės narės tokias priemones pažeidžiamiems namų ūkiams ir įmonėms turėtų taikyti daug tikslingiau nei anksčiau. Komisija pasiūlė fiskalines rekomendacijas kiekybiškai įvertinti, diferencijuoti ir suformuluoti remiantis grynosiomis pirminėmis išlaidomis, kaip pasiūlyta jos komunikate dėl ES ekonomikos valdymo sistemos reformos gairių[9]. Ji rekomendavo, kad visos valstybės narės ir ateityje išsaugotų nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir užtikrintų veiksmingą Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų ES fondų lėšų panaudojimą, ypač atsižvelgdamos į žaliosios bei skaitmeninės pertvarkos ir atsparumo didinimo tikslus. Komisija nurodė, kad, laikydamasi galiojančių teisinių nuostatų ir remdamasi 2023 m.

---

7 2023 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/435, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/241, kiek tai susiję su skyriais „REPowerEU“ ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose, ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 bei (ES) 2021/1755 ir Direktyva 2003/87/EB (OL L 63, 2023 2 28, p. 1).

8 COM(2023) 141 *final*.

9 COM(2022) 583 *final*.

galutiniais duomenimis, 2024 m. pavasarį ji Tarybai pasiūlys pradėti deficito kriterijumi grindžiamas perviršinio deficito procedūras;

(8) 2023 m. balandžio 26 d. Komisija pristatė pasiūlymus dėl teisės aktų, kuriais įgyvendinama visapusiška ES ekonominio valdymo taisyklių reforma. Pagrindinis pasiūlymų tikslas – stiprinti valstybės skolos tvarumą ir skatinti tvarų bei įtrauktų ekonomikos augimą visose valstybėse narėse įgyvendinant reformas ir investuojant. Pasiūlymais siekiama valstybėms narėms suteikti daugiau galimybių kontroliuoti savo vidutinio laikotarpio planų rengimą ir kartu nustatoma griežtesnė vykdymo užtikrinimo tvarka siekiant užtikrinti, kad valstybės narės vykdytų vidutinio laikotarpio fiskaliniuose struktūriniuose planuose prisiimtus įsipareigojimus. Teisėkūros darbą siekiama užbaigti 2023 m.;

(9) 2021 m. balandžio 30 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Italija Komisijai pateikė nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnį Komisija ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną įvertino vadovaudamasi to reglamento V priede pateiktomis vertinimo gairėmis. 2021 m. liepos 13 d. Taryba priėmė Sprendimą dėl Italijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo[10]. Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 5 dalį Komisijos priimto sprendimo, kad Italija patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tarpinės ir siektinos reikšmės pasiektos patenkinamai, ankstesniosios turi likti nepanaikintos;

(10) 2023 m. gegužės 2 d. Italija pateikė 2023 m. nacionalinę reformų programą, o pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnio 1 dalį – 2023 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos kartu. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį, 2023 m. nacionalinė reformų programa taip pat atspindi Italijos du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos siekiant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano tikslų, ataskaitas;

(11) 2023 m. gegužės 24 d. Komisija paskelbė 2023 m. Italijos ataskaitą[11]. Joje įvertinta pažanga, Italijos padaryta įgyvendinant atitinkamas 2019–2022 m. Tarybos priimtas jai skirtas rekomendacijas, ir apžvelgta, kaip Italija įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis šia analize, šalies ataskaitoje nurodytos spragos, palyginti su tais uždaviniais, kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane sprendžiami tik iš dalies arba nesprendžiami, taip pat nauji ir kylantys uždaviniai. Be to, joje įvertinta pažanga, Italijos padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant ES pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo srityse, taip pat JT darnaus vystymosi tikslų;

(12) pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį Komisija atliko Italijos nuodugnią apžvalgą, o jos rezultatus paskelbė 2023 m. gegužės 24 d.[12]. Ji padarė išvadą, kad Italijoje yra susidaręs perviršinis makroekonominis disbalansas. Visų pirma, nors padėtis šiek tiek pagerėjo, pažeidžiamumas, turintis tarpvalstybinės svarbos, išlieka dėl didelės valdžios sektoriaus skolos ir menko našumo augimo esant darbo rinkos

---

10 2021 m. liepos 13 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas dėl Italijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo (ST 10160/21; ST 10160/21 ADD 1; ST 10160/21 ADD 1 REV 1; ST 10160/21 ADD 1 REV 2; ST 10160/21 ADD 1 REV 2 COR 1).

11 SWD(2023) 612 *final*.

12 SWD(2023) 634 *final*.

pažeidžiamumui ir tam tikriems trūkumams finansų rinkose. Italijos ilgalaikis pažeidžiamumas pastaraisiais metais šiek tiek sumažėjo, tačiau tebėra didelis ir nesitikima, kad greitai išnyks. Nuolat mažas našumo augimas buvo pagrindinis Italijos užsitęsusio lėto ekonomikos augimo veiksnys, dėl kurio lėčiau mažinama valdžios sektoriaus skola, mažėja užimtumo galimybės ir daromas poveikis bankų balansams. 2022 m. valdžios sektoriaus skolos santykis toliau mažėjo, kartu atsigaunant ekonomikai. Tačiau skola tebėra didelė ir kyla didelė fiskalinio tvarumo problema. Prognozuojama, kad valdžios sektoriaus skolos santykis iki 2024 m. toliau mažės, tačiau vidutiniu laikotarpiu, jei nebus imtasi konsolidavimo priemonių, didės. Vyriausybė įgyvendino papildomas priemones, kuriomis remiamas finansų sektoriaus atsparumas, ir neveiksnių paskolų gerokai sumažėjo, tačiau bankai vis dar patiria didelę valstybės skolos riziką. Tam tikra pažanga padaryta vykdant disbalanso mažinimo politiką, tačiau reikia dėti nuolatines pastangas ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimas tebėra pagrindinis politikos prioritetas, nes jis apima visapusiškas reformas ir dideles investicijas. Siekiant tvirtai mažinti didelę valdžios sektoriaus skolą, kai didėja skolos tvarkymo išlaidos ir didėja su visuomenės senėjimu susijusios išlaidos, reikia taikyti įvairiapusį požiūrį, grindžiamą apdairia fiskaline politika ir pakankamu pirminiu pertekliumi, augimą skatinančiomis investicijomis ir reformomis, geresniu mokestinių prievolių vykdymu ir veiksmingu nacionalinių ir Europos išteklių naudojimu. Italijai kyla sunkumų, kuriems, kartu su tolesniu tvirtu ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimu, padėtų papildomos politikos pastangos, visų pirma mokesčių, fiskalinės sistemos ir pensijų sistemų srityse, taip pat demografijos, darbo rinkos ir energetikos srityse;

(13) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis[13], Italijos valdžios sektoriaus deficitas sumažėjo nuo 9,0 % BVP 2021 m. iki 8,0 % 2022 m., o valdžios sektoriaus skola sumažėjo nuo 149,9 % BVP 2021 m. pabaigoje iki 144,4 % 2022 m. pabaigoje. 2023 m. gegužės 24 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal SESV 126 straipsnio 3 dalį[14]; pranešime aptarta Italijos biudžeto būklė, nes jos valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. viršijo Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę, o valdžios sektoriaus skola viršijo Sutartyje nustatytą 60 % BVP pamatinę vertę ir nebuvo laikomasi skolos mažinimo kriterijaus. Pranešime padaryta išvada, kad deficito ir skolos kriterijai nėra įvykdyti. Vadovaudamasi savo 2023 m. kovo 8 d. komunikatu[15], Komisija 2023 m. pavasarį nesiūlė pradėti naujų perviršinio deficito procedūrų; savo ruožtu Komisija konstatavo, kad, remdamasi 2023 m. galutiniais duomenimis, 2024 m. pavasarį ji Tarybai pasiūlys pradėti deficito kriterijumi grindžiamas perviršinio deficito procedūras. Italija turėtų į tai atsižvelgti vykdydama savo 2023 m. biudžetą ir rengdama 2024 m. biudžeto plano projektą;

(14) valdžios sektoriaus balansui įtakos turėjo naujas kai kurių būstų renovacijos mokesčių kreditų statistinis vertinimas: dabar tie kreditai registruojami kaip kapitalo pervedimai, daugiausia gauti 2021–2022 m.[16]. Be to, jam poveikį padarė fiskalinės politikos priemonės, priimtos siekiant sušvelninti ekonominį ir socialinį energijos kainų kilimo poveikį. 2022 m. tokios pajamas mažinančios priemonės apėmė priemones, kuriomis siekiama kontroliuoti bendruosius sistemos mokesčius elektros energijos ir dujų

---

13 „Eurostat-Euro Indicators“ 47/2023, 2023 04 21.

14 COM(2023) 631 *final*, 2023 5 24.

15 COM(2023) 141 *final*, 2023 3 8.

16 Pagal naują statistinį vertinimą 2021 m. deficitas buvo padidintas 1,8 procentinio punkto BVP. Apskaičiuota, kad dėl 2022 m. mokesčių kreditų, susijusių su nauju statistiniu vertinimu, deficitas padidėjo 2,6 procentinio punkto BVP.

sektoriuose, sumažinti PVM tarifą dujoms, sumažinti akcizus degalų kainoms, sumažinti socialinio draudimo įmokas darbuotojams, kurių pajamos nesiekia tam tikros ribos; o tokios išlaidas didinančios priemonės apėmė subsidijas elektros energijos ir dujų įmonėms, socialinės priemokos už elektros energijos ir dujų sąskaitas mažas pajamas gaunantiems namų ūkiams išplėtimą, materialine padėtimi grindžiamas pašalpas darbuotojams, pensininkams ir bedarbiams ir 2022 m. spalio mėn. teisės aktais nustatytą išankstinį 2 % su infliacija susijusį senatvės pensijų indeksavimą, kuris paprastai turi būti atliktas 2023 m. Šių priemonių išlaidas iš dalies kompensavo nauji mokesčiai, taikomi energijos gamintojų ir tiekėjų nenumatytam pelnui, ir pajamos iš elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančiųjų išteklių, kainų kompensavimo mechanizmo ir kompensavimo mechanizmo taikymo elektros energijos sektoriuje; laikoma, kad šiomis priemonėmis įgyvendinamas 2022 m. spalio 6 d. priimtas Tarybos reglamentas dėl skubios intervencijos, skirtos didelėms energijos kainoms mažinti. Komisijos vertinimu, 2022 m. šių priemonių grynasis poveikis biudžetui sudarys 2,5 % BVP. Valdžios sektoriaus balansui poveikį taip pat daro iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo biudžeto išlaidos, kurios, kaip apskaičiuota, 2022 m. sudaro 0,1 %. Be to, apskaičiuotos COVID-19 laikinų neatidėliotinų priemonių išlaidos sumažėjo: nuo 3,4 % 2021 m. iki 1,1 % BVP 2022 m., nes vyriausybė palaipsniui panaikino daugumą priemonių, kurių imtasi reaguojant į COVID-19 krizę;

(15) 2021 m. birželio 18 d. Taryba rekomendavo Italijai[17] 2022 m. pasinaudoti Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone papildomoms investicijoms, kuriomis remiamas ekonomikos atsigavimas, finansuoti, kartu vykdant apdairią fiskalinę politiką. Be to, Italija turėtų išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas. Taryba taip pat rekomendavo Italijai riboti nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų augimą;

(16) remiantis Komisijos skaičiavimais, 2022 m. fiskalinės politikos kryptis[18] buvo remiamojo pobūdžio – −3,2 % BVP. Italija toliau rėmė ekonomikos atsigavimą vykdydama pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę finansuojamas investicijas, kaip rekomendavo Taryba. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų ES fondų lėšomis finansuojamos išlaidos 2022 m. sudarė 0,9 % BVP (2021 m. – 0,4 %). Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų poveikis fiskalinės politikos krypčiai buvo neutralus[19]. Todėl Italija išlaikė nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas, kaip rekomendavo Taryba. Be to, nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus naujas pajamų priemones) augimo skatinamasis poveikis fiskalinės politikos krypčiai sudarė 2,4 procentinio punkto. Šis reikšmingas skatinamasis poveikis apėmė fiskalinės politikos priemonių, kuriomis siekta sumažinti ekonominį ir socialinį energijos kainų kilimo poveikį, papildomą poveikį (2,2 % BVP papildomos grynosios

---

17 2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Italijos stabilumo programos, OL C 304, 2021 7 29, p. 53.

18 Fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones), išskyrus su COVID-19 krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones, bet įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų ES fondų negrąžintina parama (dotacijomis) finansuojamas išlaidas, pokytis, palyginti su vidutinio laikotarpio potencialiu augimu. Daugiau informacijos pateikta fiskalinės statistikos lentelių 1 langelyje.

19 Numatoma, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,3 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį. Tai paaiškinama tuo, kad padidėjo išlaidos, susijusios su mokesčių kreditais pastatų renovacijos darbams, o tie kreditai registruojami kaip kapitalo pervedimas.

biudžeto išlaidos) ir iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo išlaidas (0,1 % BVP). Todėl Italija pakankamai kontroliavo nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų augimą;

(17) makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos stabilumo programoje pateiktos biudžeto projekcijos, tiek 2023 m., tiek 2024 m. yra realistiškas. Vyriausybė prognozuoja, kad realusis BVP 2023 m. išaugs 1,0 %, o 2024 m. – 1,5 %. Tuo tarpu Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2023 m. realiojo BVP augimas bus šiek tiek didesnis – 1,2 %, o 2024 m. šiek tiek mažesnis – 1,1 %, daugiausia dėl mažesnio investicijų rodiklio, kuris, kaip numato vyriausybė, turėtų išaugti 3,4 %, palyginti su ankstesniais metais, o Komisija prognozuoja, kad jis augs 1,8 %;

(18) 2023 m. stabilumo programoje vyriausybė numato, kad 2023 m. valdžios sektoriaus deficito santykis sumažės iki 4,5 % BVP. 2023 m. sumažėjimas daugiausia atspindi sumažėjusius kapitalo pervedimus, susijusius su mokesčių kreditais, kuriais remiamos privačios investicijos į būsto vartojimo efektyvumą, atlygio darbuotojams sumažėjimą dėl atgaline data atnaujintų 2019–2021 m. laikotarpio viešųjų sutarčių (dėl to didelė įsiskolinimų dalis buvo užfiksuota 2022 m.), subsidijų gamybai sumažėjimą kartu su mažesniais mokesčių kreditais elektros energijos ir dujų įmonėms ir mažesnėmis palūkanų išlaidomis, daugiausia dėl mažesnio pagal infliaciją indeksuotų vyriausybės obligacijų pelningumo. Programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP sumažės nuo 144,4 % 2022 m. pabaigoje iki 142,1 % 2023 m. pabaigoje. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2023 m. valdžios sektoriaus deficitas bus 4,5 % BVP. Tai atitinka stabilumo programoje numatomą deficitą. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatomas valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP mažesnis: 140,4 % 2023 m. pabaigoje. Skirtumą lemia didesnis Komisijos prognozėje nurodytas nominaliojo BVP augimas;

(19) numatoma, kad 2023 m. valdžios sektoriaus balansui poveikį toliau darys priemonės, priimtos siekiant sušvelninti ekonominį ir socialinį energijos kainų kilimo poveikį. Jas sudaro priemonės, kurių taikymas pratęstas nuo 2022 m. (visų pirma subsidijos elektros energijos ir dujų įmonėms, bendrųjų sistemos mokesčių kontrolės dujų sektoriuje priemonės, dujoms taikomo PVM tarifo sumažinimas ir socialinio draudimo įmokų sumažinimas darbuotojams, kurių pajamos nesiekia tam tikros ribos), ir naujos priemonės, pavyzdžiui, šildymo priemoka visiems namų ūkiams 2023 m. spalio-gruodžio mėn. laikotarpiu. Šių priemonių išlaidas ir toliau iš dalies kompensuoja mokesčiai, taikomi energijos gamintojų ir tiekėjų nenumatytam pelnui. Atsižvelgiant į šias pajamas, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad paramos priemonių grynosios biudžeto išlaidos 2023 m. sudarys 1,0 % BVP[20]. Dauguma 2023 m. priemonių yra orientuotos į labiausiai pažeidžiamus namų ūkius ar įmones, nors dauguma energijos paramos priemonių nėra visiškai išsaugomas kainos signalas mažinti energijos poreikį ir didinti energijos vartojimo efektyvumą. Todėl Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje apskaičiuota, kad tikslinių paramos priemonių, į kurias reikia atsižvelgti vertinant, kaip laikomasi 2023 m. rekomendacijos, suma 2023 m. sudarys 0,7 % BVP (palyginti su 1,2 % BVP 2022 m.). Galiausiai tikėtinas COVID-19 laikinų neatidėliotinų priemonių visiško laipsniško panaikinimo poveikis 2023 m. valdžios sektoriaus balansui bus 1,1 % BVP;

[20] Šis skaičius rodo tų priemonių, įskaitant einamųjų pajamų ir išlaidų, taip pat atitinkamais atvejais – kapitalo išlaidų priemones, poveikį metiniam biudžetui.

(20) 2022 m. liepos 12 d. Taryba rekomendavo[21] Italijai 2023 m. užtikrinti apdairią fiskalinę politiką, visų pirma ribojant nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimą, kad jis neviršytų vidutinio laikotarpio potencialios gamybos apimties augimo[22], atsižvelgiant į tolesnę laikiną ir tikslinę paramą namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir iš Ukrainos bėgantiems žmonėms. Be to, Italija turėtų būti pasirengusi pritaikyti dabartines išlaidas prie kintančios situacijos. Italijai taip pat rekomenduota didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas, taip pat į energetinį saugumą atsižvelgiant į iniciatyvą „REPowerEU“, be kita ko, naudojantis Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis;

(21) Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2023 m. fiskalinė politika didelės infliacijos sąlygomis bus stabdomoji (+2,6 % BVP). Prieš tai, 2022 m., fiskalinė politika buvo skatinamoji (−3,2 % BVP). Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones) augimo stabdomasis poveikis fiskalinės politikos krypčiai 2023 m. turėtų sudaryti 0,9 % BVP. Todėl, prognozuojamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas atitinka Tarybos rekomendaciją. Prognozuojamą nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų stabdomąjį poveikį iš esmės lemia sumažėjusios (tikslinės ir netikslinės) paramos priemonių išlaidos (1,5 procentinio punkto BVP) namų ūkiams ir įmonėms reaguojant į energijos kainų šuolius. Pagrindiniai nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus naujas pajamų priemones) augimo veiksniai yra pensijų išlaidų padidėjimas dėl indeksavimo pagal ankstesnių metų infliaciją ir tolesnis neseniai patvirtintas darbo jėgos mokesčių pleišto mažinimas mažas ir vidutines pajamas gaunantiems asmenims. Numatoma, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų ES fondų lėšomis finansuojamos išlaidos 2023 m. sudarys 1,4 % BVP, o nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų skatinamasis poveikis fiskalinės politikos krypčiai turėtų sudaryti 0,1 procentinio punkto[23]. Todėl Italija planuoja finansuoti papildomas investicijas pasinaudodama Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų ES fondų lėšomis, taip pat, kaip numatoma, išlaikys nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas. Ji planuoja finansuoti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, taip pat energetinį saugumą, pavyzdžiui, investicijas į geležinkelių tinklą, atsinaujinančiąją energiją, vandenilį, elektros tinklus ir tvarų judumą, žemės ir vandens išteklių apsaugą, taip pat investicijas, susijusias su viešojo administravimo debesijos infrastruktūra, kurios iš dalies finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų ES fondų lėšomis. Atsižvelgiant į pražūtingus potvynius, užklupusius Italiją 2023 m. gegužės mėn., į tiesioginės skubios paramos, susijusios su tais potvyniais, išlaidas bus atsižvelgta atliekant tolesnius atitikties vertinimus ir jos iš esmės bus laikomos vienkartinėmis ir laikinomis priemonėmis[24];

---

21 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacija dėl 2022 m. Italijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Italijos stabilumo programos, OL C 334, 2022 0 1, p. 96.

22 Remiantis Komisijos 2023 m. pavasario prognoze, numatoma, kad Italijos vidutinio laikotarpio (10 metų) potencialios gamybos apimties augimo vidurkis nominaliąja verte bus 6,4 %.

23 Numatoma, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 2,3 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį. Tai paaiškinama numatomu išlaidų, susijusių su mokesčių kreditais pastatų renovacijos darbams, sumažinimu.

24 Vienkartinės priemonės apibrėžtis pateikiama 2015 m. viešųjų finansų ataskaitoje.

(22) stabilumo programoje numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 3,7 % BVP. 2024 m. sumažėjimas daugiausia atspindi išlaidų tarpiniam vartojimui ir mokesčių kreditams elektros energijos ir dujų bendrovėms sumažėjimą. Programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP 2024 m. pabaigoje sumažės iki 141,4 %. Remiantis iki galutinio prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 3,7 % BVP. Tai atitinka programoje numatytą deficitą, nors į Komisijos prognozę neįtrauktos planuojamos deficitą didinančios priemonės, kurios sudaro 0,2 % BVP ir apie kurias išsami informacija dar nežinoma. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatomas valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP mažesnis: 140,3 % 2024 m. pabaigoje; Skirtumą lemia didesnis Komisijos prognozėje nurodytas nominaliojo BVP augimas;

(23) stabilumo programoje numatyta 2024 m. laipsniškai panaikinti visas energijos paramos priemones. Komisija taip pat daro prielaidą, kad 2024 m. energijos paramos priemonės bus visiškai laipsniškai panaikintos. Tai grindžiama prielaida, kad energijos kainos vėl nedidės;

(24) Tarybos reglamente (EB) Nr. 1466/97 raginama siekti metinio struktūrinio biudžeto balanso pagerėjimo siekiant vidutinio laikotarpio tikslo, etalonu nustatant 0,5 % BVP pagerėjimą[25]. Atsižvelgiant į fiskalinio tvarumo aspektus[26] ir poreikį sumažinti deficitą iki mažesnės nei 3 % BVP pamatinės vertės, 2024 m. būtų tikslinga pagerinti struktūrinį balansą bent 0,7 % BVP. Siekiant užtikrinti tokį pagerėjimą, grynųjų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių išlaidų augimas 2024 m. neturėtų viršyti 1,3 %, kaip nurodyta šioje rekomendacijoje. Be to, likusios energijos paramos priemonės (Komisijos dabartiniu vertinimu, 2023 m. jos sudarys 1,0 % BVP) turėtų būti laipsniškai panaikintos, atsižvelgiant į energijos rinkos pokyčius ir pradedant nuo mažiausiai tikslinių priemonių, o susijusios sutaupytos lėšos turėtų būti naudojamos valdžios sektoriaus deficitui mažinti. Remiantis Komisijos skaičiavimais, dėl to grynųjų pirminių išlaidų augimas būtų mažesnis, nei rekomenduota 2024 m.;

(25) darant prielaidą, kad politika nesikeis, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. grynosios nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės išlaidos padidės 0,8 %, o tai yra mažiau nei rekomenduojamas augimo tempas. Atsižvelgiant į pražūtingus potvynius, užklupusius Italiją 2023 m. gegužės mėn., į tiesioginės skubios paramos, susijusios su tais potvyniais, išlaidas bus atsižvelgta atliekant tolesnius atitikties vertinimus ir jos iš esmės bus laikomos vienkartinėmis ir laikinomis priemonėmis;

(26) remiantis programa, viešosios investicijos turėtų padidėti nuo 3,3 % BVP 2023 m. iki 3,8 % BVP 2024 m. Didesnės investicijos atspindi didesnes nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir ES finansuojamas investicijas, be kita ko, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę. Programoje nurodomos

---

[25] Plg. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnį, kuriame taip pat reikalaujama, kad valstybėms narėms, kurių valdžios sektoriaus skola viršija 60 % BVP arba kuriose yra didesnė skolos tvarumo rizika, būtų taikomas didesnis nei 0,5 % BVP koregavimas.

[26] Komisija apskaičiavo, kad Italijos struktūrinio pirminio balanso, kaip BVP dalies, vidutinis metinis padidėjimas turėtų būti 0,85 procentinio punkto, kad būtų galima patikimai sumažinti skolą arba užtikrinti, kad vidutiniu laikotarpiu valdžios sektoriaus skola išliktų apdairaus lygio. Šis įvertis pagrįstas Komisijos 2022 m. rudens prognoze. Šio įverčio atskaitos taškas buvo prognozuojamas 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas ir skola, darant prielaidą, kad 2024 m. bus panaikintos energijos paramos priemonės.

reformos ir investicijos, kuriomis tikimasi prisidėti prie fiskalinio tvarumo ir tvaraus bei integracinio augimo. Tai, be kita ko, viešųjų pirkimų kodekso reforma, kuri taip pat yra įtraukta į Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ir mokesčių sistemos reforma, įtraukta į 2023 m. kovo mėn. tam sąlygas sudarantį įstatymą;

(27) stabilumo programoje išdėstyta vidutinio laikotarpio fiskalinė kryptis iki 2026 m. Programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 3,0 % 2025 m. ir iki 2,5 % iki 2026 m. Todėl planuojama, kad nuo 2025 m. valdžios sektoriaus deficitas neviršys 3 % BVP. Programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP sumažės nuo 141,4 % 2024 m. pabaigoje iki 140,4 % iki 2026 m. pabaigos;

(28) nepaisant to, kad 2022 m. buvo sumažinti gyventojų pajamų mokesčiai, Italijos darbo jėgos visų pajamų lygių mokesčių pleištas išliko didelis, palyginti su kitomis ES valstybėmis narėmis. Be to, savarankiškai dirbančius asmenis apmokestinant vienodu tarifu, kyla susirūpinimas dėl mokesčių sistemos teisingumo ir veiksmingumo. 2023 m. pradėjus padidėjusioms pajamoms taikyti naują apmokestinimo vienodu tarifu tvarką, sistema taip pat tapo sudėtingesnė. 2023 m. kovo mėn. vyriausybė priėmė naują įstatymą, kuriuo sudaromos sąlygos bendrai mokesčių sistemos reformai vykdyti. Tikimasi pašalinti kai kuriuos ilgalaikius trūkumus, be kita ko, mažinant darbo jėgos mokesčius ir racionalizuojant bei paprastinant mokesčių išlaidas ir pelno mokesčius. Įgyvendinant šią reformą labai svarbu išsaugoti mokesčių sistemos progresyvumą, mažinti sudėtingumą, didinti paskatas dirbti, stiprinti mokestinių prievolių vykdymą ir užtikrinti neutralų poveikį biudžetui. Šiuo atveju yra galimybių padidinti pajamas iš kitų šaltinių, kurie mažiau kenkia augimui, pavyzdžiui, nekilnojamojo turto, PVM ir leidimo naudoti valstybei priklausantį pakrantės turtą, ir taip sumažinti darbo jėgai tenkančią mokesčių naštą nedarant poveikio biudžetui. Be to, galima pagerinti aplinkosaugos mokesčių struktūrą, nes ji, nepaisant gaunamų palyginti didelių pajamų, nepakankamai skatina perėjimą prie švaresnių technologijų, be kita ko, dėl to, kad plačiai taikomos aplinkai kenksmingos subsidijos. Taip pat svarbu spręsti ilgalaikį uždavinį, kuris neįtrauktas į tam sąlygas sudarantį įstatymą, t. y. iš esmės pasenusių kadastrinių verčių, kuriomis remiantis apskaičiuojamas nekilnojamojo turto mokestis, klausimą;

(29) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir V priedo 2.2 kriterijų, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų, kurios turi būti įgyvendintos iki 2026 m. Italijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas yra įgyvendinamas, tačiau didėja įgyvendinimo vėlavimo rizika. Italija pateikė 3 mokėjimo prašymus, atitinkančius 151 plano tarpinę ir siektiną reikšmę, todėl iš viso išmokėta 42 mlrd. EUR (suma susijusi su pirmaisiais dviem mokėjimo prašymais, o trečiasis – vertinamas). Dėl laikino Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės, taikomos iki 2026 m., pobūdžio labai svarbu planą įgyvendinti ir derybas dėl jo dalinio pakeitimo vykdyti skubiai. Svarbu, kad Italija stiprintų administracinius gebėjimus, visų pirma subnacionaliniu lygmeniu, įsipareigojimams pagal planą įvykdyti, o veiksminga ir visapusiškai veikianti valdymo sistema tebėra labai svarbi, kad planas būtų sklandžiai ir laiku įgyvendintas. Tebėra labai svarbu anksti nustatyti galimus vėlavimus ir įgyvendinimo problemas ir laiku imtis veiksmų jiems pašalinti. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 14 straipsnio 6 dalį 2023 m. kovo 31 d. Italija pareiškė ketinanti prašyti papildomos paskolos paramos pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę. Derybos dėl priedėlio ir skyriaus „REPowerEU“ tebevyksta, nors Italija nepateikė jokio oficialaus pasiūlymo. Į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą greitai įtraukus naują skyrių „REPowerEU“ bus sudarytos sąlygos finansuoti

papildomas reformas ir investicijas, kuriomis remiamas Italijos strateginių tikslų energetikos ir žaliosios pertvarkos srityse įgyvendinimas. Siekiant sėkmingai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, taip pat kitą už plane numatytąją platesnę ekonominę ir užimtumo politiką, kad būtų užtikrinta plati atsakomybė už bendrą politinę darbotvarkę, tebėra svarbus sistemingas ir veiksmingas vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;

(30) 2022 m. Komisija patvirtino daugumą Italijos sanglaudos politikos programavimo dokumentų, o kai kuriuos patvirtino 2023 m. Kad Italijoje būtų įgyvendinama žalioji ir skaitmeninė pertvarka, didinamas ekonominis ir socialinis atsparumas, taip pat vyktų darnus teritorinis vystymasis, labai svarbu sanglaudos politikos programas įgyvendinti sparčiai, užtikrinant papildomumą ir sinergiją su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu, įskaitant skyrių „REPowerEU“;

(31) be ekonominių ir socialinių problemų, sprendžiamų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu, Italijai kyla papildomų iššūkių, susijusių su energetikos politika ir žaliąja pertvarka, visų pirma su atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimu, dujų perdavimu, energijos vartojimo efektyvumu, žaliųjų įgūdžių ugdymu bei įgijimu ir darniu judumu;

(32) per praėjusius metus atsinaujinančiųjų išteklių energijos pajėgumai augo labai lėtai, o iškastinio kuro dalis energijos rūšių derinyje tebėra didelė. Siekdama paspartinti atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, Italija priėmė keletą galiojančios sistemos, kuria reglamentuojamas atsinaujinančiųjų išteklių energijos leidimų išdavimo ir autorizacijos procesas, pakeitimų. Reikia dėti daugiau pastangų siekiant užtikrinti administracinės ir teisinės sistemų darną nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis ir jų tinkamumą pažangiausioms energetikos technologijoms. Pavyzdžiui, visos susijusios normos galėtų būti sujungtos į unikalų tekstą (*Testo unico*); tuo pat metu reikia atnaujinti gaires, kurių subnacionalinio lygmens valdžios institucijos laikosi vertindamos projektus. Galiausiai reikia papildomų investicijų nacionaliniam tinklui atnaujinti ir jungtims tarp žemyninės dalies, Sicilijos ir Sardinijos tiesti, kad būtų galima užtikrinti numatomus didesnius gamybos pajėgumus ir absorbuoti susijusį atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos padidėjimą;

(33) išlieka kliūčių dujų tinkle. Italija su partnerėmis Šiaurės Afrikoje svarsto investicijas, kuriomis siekiama padidinti esamų vamzdynų ir jungiamųjų dujotiekių importo pajėgumus. Tai padėtų įvairinti importą ir savo ruožtu padidinti tiekimo saugumą. Tačiau reikia papildomų investicijų, kad būtų pašalintos esamo vidaus tinklo, kuriame nėra perdavimo pajėgumų paskirstyti naujus dujų kiekius iš šalies pietinės dalies į šiaurinę dalį, kliūtys. Investicijos į iškastinio kuro infrastruktūrą turi apsiriboti tik iš tikrųjų būtinomis investicijomis ir turi būti parengtos ateities iššūkiams, siekiant nesusisaistyti su klimato srities tikslų neatitinkančiomis ar energetikos pertvarkos išlaidas didinančiomis technologijomis;

(34) laikotarpiu nuo 2022 m. rugpjūčio iki 2023 m. kovo mėn. gamtinių dujų suvartojimas Italijoje sumažėjo 19 %, palyginti su dujų suvartojimo vidurkiu per tą patį laikotarpį per paskutinius penkerius metus, ir viršijo siektiną sumažinimo reikšmę (15 %). Italija galėtų toliau dėti pastangas, kad laikinai sumažintų dujų paklausą iki 2024 m. kovo 31 d.[27]. Reikia tikslingai didinti pastatų energijos vartojimo efektyvumą. Italijos pastatų ūkis turi didelį energijos vartojimo efektyvumo potencialą, ypač atsižvelgiant į

[27] Tarybos reglamentai (ES) 2022/1369 ir (ES) 2023/706.

didelę senų ir energijai imlių pastatų dalį. Esamos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano priemonės galėtų būti papildytos tokiomis priemonėmis kaip tikslinės paskatų programos, kuriomis siekiama didinti energijos vartojimo efektyvumą prasčiausio energinio naudingumo pastatuose, įskaitant komercinius pastatus ir viešuosius būstus, kartu užtikrinant, kad programos pasiektų pažeidžiamus namų ūkius ir būtų išvengta regresinio poveikio. Šios priemonės visų pirma būtų naudingos mažosioms, vidutinėms ir labai mažoms įmonėms, kurioms dažnai trūksta techninių ir finansinių pajėgumų energijos vartojimo efektyvumui didinti. Tos pačios priemonės taip pat padėtų sumažinti energijos nepriteklių, o šį klausimą būtų galima toliau spręsti kitomis priemonėmis, pavyzdžiui, vieno langelio principu veikiančiais centrais, kurie teiktų individualiems poreikiams pritaikytas energijos taupymo paslaugas. Kad energijos vartojimo efektyvumas didėtų, taip pat būtų naudinga didesnė ekologinio projektavimo ir energijos vartojimo efektyvumo ženklinimo rinkos priežiūra;

(35) infrastruktūros spragos ir aplinkai kenksmingos subsidijos, įskaitant kelių transportą, tebėra didelės ir atgraso nuo perėjimo prie darnesnių transporto sprendimų. Pavyzdžiui, vidutinis įkrovimo punktų skaičius tebėra mažesnis už ES vidurkį. Tarp aplinkai kenksmingų subsidijų – įmonių automobilių, skirtų asmeniniam naudojimui, apmokestinimas vienodu tarifu ir akcizų už pervežant krovinius naudojamą dyzeliną kompensavimas. Tolesnės pastangos diegti įkrovimo stoteles ir panaikinti tas subsidijas yra labai svarbios siekiant konsoliduoti visai netaršių transporto priemonių rinką;

(36) kliūčių pereinant prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos kyla dėl to, kad žaliajai pertvarkai esminės svarbos turintys sektoriai, įskaitant poveikio klimatui neutralizavimo technologijų gamybos, diegimo ir techninės priežiūros, ir profesijų atstovai stokoja atitinkamai darbo jėgos ir įgūdžių. Siekiant sumažinti įgūdžių trūkumą ir skatinti įtrauktį į darbo rinką bei darbo jėgos perskirstymą labai svarbu turėti aukštos kokybės švietimo ir mokymo sistemas, atitinkančias kintančius darbo rinkos poreikius, ir tikslinių kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo priemonių. Siekiant pasinaudoti neišnaudota darbo jėgos pasiūla, šios priemonės turi būti prieinamos, visų pirma fiziniams asmenims ir sektoriams bei regionams, kuriuos žalioji pertvarka veikia labiausiai. Italijoje trūksta tiek aukštos, tiek žemos kvalifikacijos profesijų, kurios yra labai svarbios žaliajai pertvarkai, darbuotojų. Be to, parama mokymui dažnai nepasiekia darbuotojų, kuriems žalioji pertvarka gali turėti didžiausią poveikį. Žaliųjų įgūdžių trūkumas viešajame sektoriuje, visų pirma vietos lygmeniu, taip pat stabdo žaliąsias investicijas. Italija susiduria su dideliais regioniniais skirtumais, kurie gali padidėti, jei vietos darbo rinkos nesugebės pasinaudoti žaliosios pertvarkos teikiamomis galimybėmis. Be to, siekiant kovoti su klimato kaitos padariniais, visų pirma didesniais potvyniais ir nuolatinėmis sausromis, labai svarbu stiprinti žaliuosius įgūdžius, be kita ko, susijusius su tvariu dirvožemio valdymu;

(37) atsižvelgdama į Komisijos vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2023 m. stabilumo programą, o jos nuomonė[28] atspindėta toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje;

(38) atsižvelgdama į euro zonos valstybių narių ekonomikų glaudžias tarpusavio sąsajas ir kolektyvinį indėlį į ekonominės ir pinigų sąjungos veikimą, Taryba rekomendavo euro zonos valstybėms narėms, be kita ko, įgyvendinant savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, imtis šių veiksmų: i) išlaikyti skolos tvarumą ir susilaikyti nuo plačiabazės paramos visuminei paklausai 2023 m., tikslingiau orientuoti fiskalines

[28] Pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį ir 9 straipsnio 2 dalį.

priemones, kurių imtasi didelių energijos kainų poveikiui švelninti, ir apsvarstyti tinkamus laipsniško paramos nutraukimo būdus energijos kainų spaudimui mažėjant; ii) išlaikyti dideles viešąsias investicijas ir skatinti privačiąsias investicijas žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai remti; iii) remti darbo užmokesčio pokyčius, kuriais siekiama sušvelninti perkamosios galios praradimą, kartu ribojant antrinį poveikį infliacijai, toliau tobulinti aktyvią darbo rinkos politiką ir tvarkytis su įgūdžių trūkumu; iv) gerinti verslo aplinką ir užtikrinti, kad su energija susijusi parama įmonėms būtų ekonomiškai efektyvi, laikina, tikslingai nukreipta gyvybingoms įmonėms ir išlaikytų žaliosios pertvarkos paskatas; v) išsaugoti makrofinansinį stabilumą ir stebėti rizikas, o kartu tęsti darbą siekiant baigti kurti bankų sąjungą. Italijai skirtos 1, 2 ir 3 rekomendacijos prisideda prie pirmos, antros, trečios ir ketvirtos euro zonai skirtų rekomendacijų įgyvendinimo;

(39) atsižvelgdama į Komisijos atliktą nuodugnią apžvalgą ir šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2023 m. nacionalinę reformų programą ir 2023 m. stabilumo programą. Jos rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį atspindėtos toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje. 1 rekomendacijoje nurodyta politika padeda mažinti pažeidžiamumą, susijusį su didele valdžios sektoriaus skola ir menku našumo augimu. 2 rekomendacija padeda įgyvendinti 1 rekomendaciją. 1 rekomendacijoje nurodyta politika padeda tiek naikinti disbalansą, tiek pagal 38 konstatuojamąją dalį įgyvendinti euro zonai skirtas rekomendacijas,

REKOMENDUOJA Italijai 2023 ir 2024 m. imtis šių veiksmų:

1. Iki 2023 m. pabaigos panaikinti galiojančias energijos paramos priemones, susijusias sutaupytas lėšas panaudojant valdžios sektoriaus deficitui sumažinti. Jei dėl vėl padidėjusių energijos kainų reikėtų imtis paramos priemonių ir taip užtikrinti, kad tomis priemonėmis būtų siekiama apsaugoti pažeidžiamus namų ūkius ir įmones, kad priemonės būtų finansiškai įperkamos ir kad būtų išsaugotos paskatos taupyti energiją.

   Užtikrinti apdairią fiskalinę politiką: visų pirma riboti nacionalinėmis lėšomis finansuojamų grynųjų pirminių išlaidų nominalų padidėjimą 2024 m. augimą, kad jis neviršytų 1,3 %.

   Išsaugoti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas viešąsias investicijas ir užtikrinti veiksmingą EGADP dotacijų ir kitų ES fondų lėšų įsisavinimą, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką.

   Laikotarpiu po 2024 m. toliau vykdyti vidutinio laikotarpio fiskalinę laipsniško ir tvaraus konsolidavimo strategiją, kartu vykdant investicijas ir reformas, kuriomis skatinamas didesnis našumas ir tvarus augimas, kad būtų užtikrinta apdairi vidutinio laikotarpio fiskalinė būklė.

   Toliau mažinti darbo jėgos mokesčius ir didinti mokesčių sistemos veiksmingumą, priimant ir tinkamai įgyvendinant tam sąlygas sudarantį mokesčių reformos įstatymą, kartu išsaugant mokesčių sistemos progresyvumą ir didinant teisingumą, visų pirma racionalizuojant ir mažinant mokesčių išlaidas, įskaitant PVM išlaidas ir aplinkai žalingas subsidijas, ir paprastinant mokesčių kodeksą. Kadastrines vertes suderinti su dabartinėmis rinkos vertėmis.

2. Užtikrinti veiksmingą valdymą ir stiprinti administracinius gebėjimus, visų pirma subnacionaliniu lygmeniu, kad būtų galima nuolat sparčiai ir tolygiai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Kuo greičiau užbaigti rengti skyrių „REPowerEU“, kad jį galėtų skubiai pradėti įgyvendinti. Tęsti spartų

sanglaudos politikos programų įgyvendinimą, jį glaudžiai derinant su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu bei naudojantis jų sąveika.

3. Mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro. Supaprastinti leidimų išdavimo procedūras, kad būtų paspartinta papildomos atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamyba, ir plėtoti elektros energetikos sistemų jungtis tokiai energijai panaudoti. Didinti dujų vidaus perdavimo pajėgumus siekiant įvairinti energijos importą ir didinti tiekimo saugumą. Didinti energijos vartojimo efektyvumą gyvenamųjų namų ir įmonių sektoriuose, be kita ko, taikant tikslingesnes paskatų programas, visų pirma skirtas pažeidžiamiausiems namų ūkiams ir prasčiausio energinio naudingumo pastatams. Skatinti darnų judumą, be kita ko, panaikinant aplinkai kenksmingas subsidijas ir spartinant įkrovimo stotelių diegimą. Dėti daugiau politikos pastangų suteikti ir įgyti žaliajai pertvarkai reikalingus įgūdžius.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu*
*Pirmininkas / Pirmininkė*